

2.8.2024

TOIMINTASUUNNITELMA
2024–2025
Meduusat, Klamilan päiväkoti
Virolahden kunta varhaiskasvatus

2.8.2024

1. Esiopetuksen järjestäminen

Esiopetus on tärkeä ajanjakso lapsen elämässä. Esiopetus suunnitellaan ja toteutetaan siten, että lapsilla on mahdollisuus innostua, kokeilla ja oppia uutta. Leikkiessään ja toimiessaan erilaisissa oppimisympäristöissä lapset laajentavat osaamistaan eri tiedon- ja taidonaloilla. Esiopetuksessa lapsilla on tilaisuuksia monipuoliseen vuorovaikutukseen ja sosiaalisten taitojensa vahvistamiseen. Tavoitteena on, että lapset oppivat arvostamaan ihmisten yhdenvertaisuutta ja omaa ainutlaatuisuuttaan.

Varhaiskasvatus ja siihen kuuluva esiopetus sekä perusopetus muodostavat lapsen kasvun ja oppimisen kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden ja perustan elinikäiselle oppimiselle. Esiopetuksen keskeisenä tehtävänä on edistää lapsen kasvua, kehitystä ja oppimisedellytyksiä. Toimintaa suunnitellaan lapsilähtöisesti ja sen tehtävä on vahvistaa lapsen myönteistä minäkuvaa ja käsitystä itsestään oppijana. Esiopetusta kehitetään inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Esiopetuksella on suuri merkitys lasten kasvun ja oppimisen tuen tarpeiden varhaisessa havaitsemisessa, tuen antamisessa ja samalla vaikeuksien ehkäisemisessä.

Virolahden kunnassa esiopetus noudattaa perusopetuksen työpäiviä, pois lukien lauantaityöpäivät. Tämä tarkoittaa 748 tuntia esiopetusta toimintavuoden aikana. Toiminta tapahtuu Virojoen ja Klamilan päiväkodeissa joko erillisissä kuusivuotiaiden esiopetusryhmissä tai tarpeen vaatiessa myös varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen yhdistetyissä ryhmissä, joissa on esiopetusikäisten lasten lisäksi myös muun ikäisiä lapsia. Jotta esiopetukselle asetetut tavoitteet toteutuisivat, on esiopetusikäisten lasten toiminnan eriyttämiseen kiinnitettävä erityistä huomiota. Esiopetus ja siihen kuuluvat materiaalit ja välineet ovat maksuttomia, lisäksi jokaiseen esiopetuspäivään sisältyy ohjattu ruokailu, jossa lapsille tarjotaan maksuton ateria.

Virolahden kunnan esiopetussuunnitelman keskeisiä käsitteitä ovat **leikki, oppimisen ilo, lapsen etu, lapsen tuki, osallisuus, inklusiivisuus, tavoitteellisuus, suunnitelmallisuus, arviointi ja kehittäminen.**

2.8.2024

1.1 Esiopetuksen järjestäminen yksikössä (kuvaus yksiköstä)

Klamilan päiväkodin esiopetus ja varhaiskasvatusryhmä Meduusat. Meduusoiissa on kolme (3) eskarilaista ja tänä vuonna viisi vuotta täyttäviä viskareita kahdeksan (8). Ryhmässä työskentelee varhaiskasvatuksen opettaja Heidi Natunen (20 h/vk) ja varhaiskasvatuksen lastenhoitajat Sari Takasuo (38,15/vk) ja Sisko Haaja (30h/vk) Esiopetusta järjestetään 8.8.2024-20.12.2024 sekä 7.1.2025-30.5.2025. Esiopetusta ei järjestetä syyslomaviikolla 43 eikä talvilomaviikolla 9. Esiopetusaika on klo 9.00–13.00 välinen aika. Varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodissa klo 6.15–17.00 välisenä aikana.

2. Esiopetuksen toimintakulttuuri

Toimintakulttuuria arvioidaan ja kehitetään siten, että se tukee esiopetuksen tavoitteiden toteutumista. Kehittämisessä otetaan huomioon, että toimintakulttuuriin vaikuttavista seikoista osa on kirjoitettuja ja tiedostettuja, osa tiedostamattomia ja joskus myös tahattomia. Toimintakulttuuri vaikuttaa sen piirissä oleviin riippumatta siitä, tunnistetaanko sen merkitys ja vaikutukset vai ei.

Toimintakulttuurin kehittäminen lähtee lapsen edun ensisijaisuudesta ja edellyttää toimintatapojen ja pedagogiikan johtamista, henkilöstön ja lasten osallisuuden turvaamista ja sitoutuneisuutta yhteisiin toimintatapoihin. Vastuu kehittämisestä on opetuksen järjestäjällä ja esiopetusta johtavilla henkilöillä. Toimintakulttuuria kehitetään muun muassa kokeilemalla monipuolisia työtapoja, uusia ratkaisuja oppimisympäristöihin sekä kehittämällä ammatillista osaamista yhteistyöverkostoissa. Järjestelmällinen itsearviointi ja jatkuva kehittäminen ovat luonteva osa esiopetuksen arkea.

Kehittämistyössä on tärkeää hyödyntää sekä lasten että huoltajien kokemuksia ja mielipiteitä. Yhteistyö muun varhaiskasvatuksen, perusopetuksen sekä tuen ja oppilashuollon ammattilaisten kanssa on välttämätöntä lasten sujuvan oppimisen polun ja hyvinvoinnin turvaamiseksi.

Virolahden kunnan esiopetuksessa ymmärretään, että henkilöstön pedagoginen toiminta vaikuttaa suoraan annettavan esiopetuksen laatuun. Jokainen esiopetuksen kasvatus- ja opetustiimiin kuuluva henkilö sitoutuu työssään esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen yhteisiin arvoihin tavoitteisiin.

2.8.2024

Pedagoginen johtaminen edistää suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti henkilöstön oppimista ja jatkuvaa pedagogiikan kehittämistä opetussuunnitelmien ja tiimikohtaisten tavoitteiden mukaisesti. Kuntamme varhaiskasvatuksessa järjestetään vuosittain henkilöstön pedagogisiin tarpeisiin vastaavaa koulutusta, joka on kehittämissuunnittelijan vastuulla. Ryhmissä pidetään suunnittelupäivät syksyn alussa, jolloin valitaan alkavan toimintavuoden pedagogiset tavoitteet ja painopisteet. Tavoitteiden toteutumista arvioidaan säännöllisesti eri tasoilla, esimerkiksi johtoryhmässä kuukausittain sekä tiimitasolla tiimipalavereissa, osastopalavereissa sekä toimintasuunnitelman väliarvioinnissa vuoden vaihteessa sekä esiopetuksen arviointipäivässä toimintavuoden päättyessä alkukesällä. Yksikön esimies on vastuussa pedagogisen johtamisen rakenteiden mukaisen toiminnan toteutumisesta omassa yksikössään. Esiopetusryhmän varhaiskasvatuksen opettaja on vastuussa oman tiimensä pedagogisesta johtamisesta ja yhteisten tavoitteiden toteutumisesta. Koko esiopetuksen henkilöstöllä on vastuu esiopetuksen toteuttamisesta omassa esiopetusryhmässään.

Seuraavaksi kuvataan esiopetuksen toimintaa pedagogisen ymmärryksen portaiden kautta: **Mitä - Miten - Miksi?**

2.1 Kuvaus esiopetusyksikön toiminnasta ja toimintakulttuurista (MITÄ?)

Meduusojen ryhmä on jaettu kolmeen pienryhmään. Lapset saivat itse äänestää pienryhmien nimet. Ryhmien nimiksi valikoitui Suklaat, Leijonat ja Tiikerit. Pienryhmissä lapsi tulee enemmän kuulluksi ja se antaa lapselle enemmän rauhaa toimimiseen erilaisissa tilanteissa. Lapsi saa rauhallisessa ympäristössä aikuisen jakamatonta huomiota sekä tarvitsemaansa tukea ja ohjausta. Rauhallisessa oppimisympäristössä lapsen on helpompi toimia ja keskittyä tehtäviin. Lisäksi lapset pitävät oman toimintatuokion viisi- vuotiaiden lepoetken aikana. Eskareiden käytössä on kirjasarja Eläköön eskari. Kirjan tehtäviä tehdään 1–2 krt viikossa. Muina päivinä harjoitellaan muita esiopetuksen valmiuksia. Lapsille järjestetään toiminnassa tarpeeksi aikaa leikille.

2.8.2024

Meduusojen ryhmässä lapsia kannustetaan itse yrittämiseen, pitkäkestoiseen leikkiin ja yhdessä laadittujen sääntöjen noudattamiseen. Lapsia kannustetaan itseajatteluun ja tekemiseen aikuisen tuen avulla.

Meduusojen ryhmässä pyritään hyvään me-henkeen. Jokainen aamu aloitetaan yhteisellä ulkoilulla. Ensimmäiseksi kokoonnumme piiriin koulun pihalle, missä laulamme laulun ystävydestä. Tämän jälkeen pidämme yhteisen liikuntatuokion, jonka jälkeen on pihaleikkien aika.

2.8.2024

2.2 Esiopetuksen keskeisimmät arvot ryhmän toiminnassa (MITÄ?)

Meduusojen ryhmässä pyrimme aitoon läsnäoloon, kuuntelemalla lasten toiveita, osallistumalla lasten leikkeihin, havainnoimalla, luomalla rauhallisen oppimisympäristön ja muokkaamalla oppimisympäristöä tarpeiden mukaan.

Työskentelemme pienryhmissä ja tauotamme toimintaa tarpeen mukaan. Ryhmän aikuiset luovat luottamuksellisen ja turvallisen ilmapiirin. Jokainen lapsi hyväksytään sellaisena kuin hän on. Lasten osallisuus otetaan huomioon lasten toiveina esimerkiksi retkivalinnoissa, liikuntaleikeissä, leikeissä, kädentaidoissa jne. Meduusojen ryhmässä painotetaan riittävään liikkumiseen toiminnan keskellä.

Ryhmässä harjoittelemme kaveritaitoja ja leikkitaitoja. Pienryhmissä jokainen pääsee paremmin esille ja osalliseksi toimintaan ja keskusteluun. Lapsia kuunnellaan ja heidän toiveitansa otetaan huomioon toiminnan suunnittelemisessa ja toteuttamisessa. Ilmapiiristä pyritään tekemään mahdollisimman rauhallinen ja positiivinen. Lapsia kannustetaan kertomaan kaikista tunteistaan aikuisille. Kiusaamistilanteisiin puututaan heti ja niistä keskustellaan yhdessä lasten kanssa.

2.8.2024

2.2 Kiusaamisen ennalta ehkäisy ja siihen puuttuminen sekä häirinnän, syrjinnän ja väkivallan vastainen toiminta (MITÄ?)

Hyvä kohtelu ja sensitiivinen vuorovaikutus on jokaisen lapsen oikeus. Turvallisessa kasvuympäristössä lapsi voi kasvaa ilman pelkoa kiusaamisesta, häirinnästä, syrjinnästä ja väkivallasta. Jokainen voi kokea itsensä hyväksytyksi sellaisena kuin on uskaltuen tuoda omat näkemyksensä ja mielipiteensä esille.

Kiusaaminen, häirintä, syrjintä ja väkivalta ovat kasvuympäristöissä yksiselitteisesti kiellettyjä. Lapsi tai varhaiskasvatuksen henkilöstö ei saa kiusata eikä syrjiä ketään eikä vaarantaa muiden turvallisuutta tai terveyttä. Asian varhainen käsittely yhdessä huoltajien kanssa edistää lasten kokeman kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän tai väkivallan päättymistä.

Toimintakauden alussa Meduusojen lapset ja aikuiset yhdessä pohtivat ryhmän yhteisiä sääntöjä. Jokainen lapsi ja aikuinen sitoutuvat noudattamaan yhdessä laatimia sääntöjä. Kiusaamiseen puututaan heti ja aikuiset havainnoivat lasten suhteita ja leikkejä. Ryhmän aikuiset huolehtivat, ettei kukaan jää pois leikeistä. Tarvittaessa lapsille järjestetään omaa tilaa rauhoittumiselle.

2.8.2024

Kiusaamisen ehkäisemiseksi luemme aiheeseen sopivaa kirjallisuutta ja katsomme aiheeseen sopivia ohjelmia. Tunne- ja vuorovaikutus taitoja harjoittelempa päivittäin. Pienryhmät tukevat tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelua.

2.3 Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus (MITÄ?)

Lain mukaan **tasa-arvolla** tarkoitetaan kaikkien sukupuolten yhtäläisiä oikeuksia ja mahdollisuuksia sekä vallan ja resurssien tasapuolista jakautumista. Suomessa tasa-arvoilla ehkäistään sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää ja edistetään sukupuolten tasa-arvoa. Varhaiskasvatuksessa tasa-arvo tarkoittaa sitä, että kiinnitämme huomiota siihen, että sukupuoli ei aseta lapsia tai aikuisia eriarvoiseen asemaan varhaiskasvatuksen arjessa.

Lain mukaan **yhdenvertaisuudella** tarkoitetaan kaikkien ihmisten samanarvoisuutta riippumatta heidän iästä, kansalaisuudesta, kielestä, uskonnosta tai vakaumuksesta, mielipiteestä, vammasta, terveydentilasta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Suomessa yhdenvertaisuuslaissa edistetään yhdenvertaisuutta ja ehkäistään syrjintää perustuen näihin ihmisen ominaisuuksiin. Sekä tasa-arvo että yhdenvertaisuus ovat perusoikeuksia ja tarkoittavat samaa asiaa: syrjimättömyyttä ja tasavertaisia mahdollisuuksia ihmisen eri ominaisuuksista huolimatta.

Varhaiskasvatuksessa yhdenvertaisuus tarkoittaa sitä, että kiinnitämme huomiota siihen, että ihmisten eri ominaisuudet, kuten ihonväri, uskonto tai terveydentila, eivät aseta lapsia tai aikuisia eriarvoiseen asemaan.

Toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma:

- Virolahden kunnan päiväkodeissa lapsiryhmäkohtainen, jota käsitellään myös toimipaikkakohtaisesti.
- *Velvoite koskee myös varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestettävää esiopetusta.*
- Tehdään vuoden välein osana lapsiryhmän toimintasuunnitelmaa.
- Tarkastellaan varhaiskasvatuksen lapsiryhmän ja toimipaikan toimintaa sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta.
- Suunnitelma laaditaan yhdessä henkilöstön ja lasten kanssa.
- Suunnitelman laatiminen on prosessi: suunnittelu-selvitys-kehittäminen/toimenpiteet-arviointi kehän mukaisesti.

2.8.2024

- Kiinnitä huomio etenkin: vuorovaikutukseen, ohjaukseen, lasten osallisuuteen, materiaaleihin, huoltajien kohtaamiseen sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

-

Toiminnallinen yhdenvertaisuussuunnitelma:

- Virolahden kunnan päiväkodeissa lapsiryhmäkohtainen, jota käsitellään myös toimipaikkakohtaisesti.
- *Velvoite koskee varhaiskasvatuksen järjestäjän piirissä olevaa esiopetusta.*
- Suunnitelma siitä, miten toiminta vaikuttaa eri ihmisryhmiin, miten yhdenvertaisuus toteutuu omassa toiminnassa ja millaisia toimenpiteitä toimipaikassa yhdenvertaisuuden toteutumiseksi tehdään.
- Suunnitelma laaditaan yhdessä henkilöstön kanssa, lapsilla ja huoltajilla tulee olla mahdollisuus tulla kuulluksi.
- Suunnitelman laatiminen on prosessi: suunnittelu-selvitys-kehittäminen/toimenpiteet-arviointi kehän mukaisesti.
- Suunnitelmassa kiinnitetään huomiota siihen, miten eri ominaisuudet, kuten esimerkiksi ikä, ihonväri, kieli, katsomus, perhesuhteet tai vammaisuus vaikuttavat lasten mahdollisuuksiin toimia varhaiskasvatuksessa ja kokea osallisuutta siinä.

2.8.2024

<p>Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma (Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986 Yhdenvertaisuuslaki 2014/1325)</p> <p>1. Suunnittelu (syksyn tiimisuunnittelu)   Prosessin vaiheiden suunnittelu:</p> <p>Me hengen luominen Meduusoiden ryhmään. Arvostamme kaikkia yksilöinä. Jokainen lapsi saa suoriutua omassa tahdissaan ja oman jaksamisen ja taitojen mukaan.</p>
<p>2. Milloin ja miten selvitystä on tehty? Mitä asioita selvityksessä nousi esiin? (syksy)</p> <p>Havainnointi, lapsien kuuleminen, lasten osallisuus, vasukeskustelut, päivittäinen keskustelu huoltajien kanssa.</p>
<p>3. Kehittämistoimenpiteet (kevät)   Kehitettävä teema: Tavoite:</p>
<p>4. Arviointi (kesä)   Arvioinnin aikataulu,   vastuuhenkilöt,   milloin arvioidaan,   miten arviointitietoa hyödynnetään?</p> <p>-arviointi säännöllisesti tiimipalavereissa   -väliarviointi   -toimintakauden päätösarviointi</p>
<p>2.4 Oppimiskäsitys ja lapsen aktiivista toimijuutta tukeva ja osallisuuden mahdollistava vuorovaikutus (MITEN?)</p>
<p>Meduusojen ryhmässä lapsia kannustetaan osallistumaan kaikenlaiseen toimintaan. Aikuinen tukee ja on tarvittaessa lapsen vierellä. Oppimista toteutetaan monin eri tavoin arjen pienissä tehtävissä. Aikuiset mallintavat ja sanoittavat oppimistilanteita. <u>Lapset otetaan aktiivisesti mukaan toiminnan suunnitteluun kyselemällä lasten toiveita.</u>   Meduusoiden on käytössä myös tähtitaulu, minne lapsille kerätään tähtiä. Tähdistä lapsi saa toivoa mieleistä tekemistä esimerkiksi pyöräilypäivä, joka on jo toteutettu elokuussa. Lapset</p>

2.8.2024

saavat osallistua myös omien syntymäpäiväjuhlien suunnitteluun. Päivän päätteeksi lapsilta kysytään, mikä päivässä oli hyvää ja mitä toiveita olisi tuleville päiville. Toimintakauden alussa olemme heti ottaneet tavaksi pitää yhteisen aamun aloituksen, missä korostamme meidän omaa ryhmäämme. Aamupiirissä laulamme ”meidän laulumme” ja leikimme yhteisen liikuntaleikin. Tästä alkaa jokainen yhteinen meduusapäivä.

Toiminnassa kiinnitämme huomiota inklusiivisuuden seuraaviin toimenpitein:

- pienryhmät
- toiminnan tauottaminen
- aistilelut
- rauhallisen ympäristön luominen
- kannustaminen
- aikuisen läsnäolo
- yksilöllinen huomioiminen
- turvallisuus
- päivärytmi
- salliva ja hyväksyvä ilmapiiri

Ryhmän aikuiset pyrkivät positiiviseen vuorovaikutukseen lasten kanssa menemällä lasten tasolle (menevät lattialle istumaan), osallistumalla lasten leikkeihin mukaan, hupsuttelemalla lasten kanssa. Henkilökunta suhtautuu kunnioittavasti kaikkiin huoltajiin ottamalla huoltajien toiveet huomioon. Kuulumisia huoltajien kanssa vaihdetaan päivittäin.

2.5 Laaja-alainen osaaminen

2.8.2024

Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta.

Meduusojen ryhmässä on selvä päivärhythmi, joka toistuu samankaltaisena joka päivä. Kuvitettu päiväjärjestys on lasten nähtävillä ryhmän tiloissa. Lapsille opetetaan arjentaitoja sekä valmiuksia tulevaa koulun aloitusta silmällä pitäen. Ryhmällä on säännöt, joita kaikki ovat sitoutuneet noudattamaan.

Lapsia opetetaan huolehtimaan itsestään, omista tavaroistaan ja yhteisestä ympäristöstä. Ruokailun, levon ja liikunnan merkitys korostuu ryhmässä. Lapsia ohjataan toimimaan turvallisesti lähiliikenteessä ja heitä ohjataan pyytämään ja hakemaan apua tarvittaessa. Lasten kanssa käytetään tabletteja ja harjoitellaan niiden turvallista käyttöä. Lapsen muistin ja mielikuvituksen kehittymistä tuetaan lorujen, toiminnallisten leikkien, musisoimien ja draamatoiminnan avulla. Sanojen pilkkomista harjoitellaan kehonosia apuna käyttäen esim. taputtamalla, tömistämällä, hyppimällä ja lasten itse ideoimalla tavalla. Kirjaimia ja numeroita harjoitellaan kynätehtävien lisäksi toiminnallisesti esim. metsässä luonnonmateriaaleja hyödyntäen. Toimintaa dokumentoidaan puhelimen välityksellä. Tinyapp -sovelluksen kautta huoltajat pääsevät kuulemaan ja näkemään päivän touhuja. Lapsia rohkaistaan tutustumaan toisiin ihmisiin ja toimimaan heidän kanssaan.

Tänä syksynä meduusojen ryhmä on mukana seurakunnan taideprojektissa, joka huipentuu lasten tekemien töiden näyttelyyn kirkon tiloissa, jonne huoltajat on kutsuttu.

2.8.2024

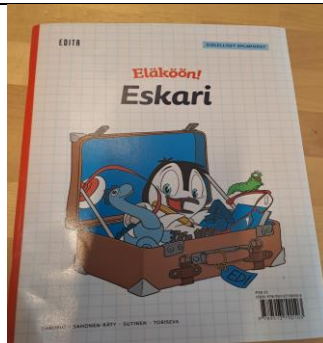
Ilmaisun monet muodot:

Meduusojen ryhmässä lauletaan, loruillaan ja riimitellään paljon. Lapsilla on mahdollisuus esiintyä esimerkiksi kalenterihetkellä, liikuntahetkillä. Lapset saavat kertoa satuja, jotka aikuiset kirjaavat ylös. Satuja esitetään myös näytelmien avulla. Kädentaitoja tehdään erilaisilla välineillä ja materiaaleilla. Välineet ovat lasten saatavilla. Itsensä ilmaisemista harjoitellaan myös käsitöiden tekemisen avulla. Lapsia rohkaistaan suunnittelemaan ja toteuttamaan erilaisia käsitöitä mielikuvituksensa ja omien taitojen puitteissa.

Kielen rikas maailma:

Käymme Meduusojen kanssa säännöllisesti kirjastoautossa. Sieltä lapset saavat itse valita mieluisia kirjoja, joita luetaan pienryhmissä. Luettuja kirjoja käsitellään monin eri tavoin lukutuokion jälkeen esimerkiksi tekemällä näytelmiä, piirtämällä, keskustelemalla ja kyselemällä. Lisäksi Meduusoilla on päivittäinen satuhetki lepoa hetkellä. Kalenterihetkillä tavutetaan sanoja eritavoin ja kuulostellaan alkuäänteitä. Mallioppiminen ja aikuisen antama runsas myönteinen palaute on tärkeää oppimisen kannalta. Eskareiden kanssa eskarikirjan tarinat ja tehtävät tukevat lapsen oppimista ja kehitystä. Meduusoissa teemme paljon suujumppaharjoituksia ja äänneharjoituksia. Esikoululaiset pelaavat säännöllisesti ekapeliä. Pelin pelaamisen järjestetään rauhallinen hetki ja paikka.

2.8.2024

Minä ja meidän yhteisömmme:

Meduusojen ryhmässä opettelemme kunnioittamaan ympäristöä. Leikkiympäristönä toimii erilaiset metsät, kylätori, rannat, koulun piha, kentät jne. Lapsille opetetaan luonnon kunnioittamista. Tutustumme retkien muodossa Virolahden eri nähtävyyksiin mm. bunkkerit, salpaliinat. Lasten kanssa pohditaan omia tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä peruskäytöstapoja. Lapset ovat toimintakauden alussa laatineet yhteiset säännöt, joita kaikki sitoutuu noudattamaan. Meduusoissa lapset saavat ottaa ruokansa itse. Lasten kanssa harjoitellaan ottamaan ruokaa sen verran, kun syöt periaatteella. Ryhmässä harjoitellaan kestävää kehitystä. Opettelemme lajittelemaan roskat ja yhdessä lasten kanssa tutustumme kierrätykseen. Ruoka lajitellaan oikeisiin astioihin, askarteluun käytetään luonnon materiaaleja ja esim. vessapaperin hylsyjä, lasipurkkeja, peltipurkkeja, pahvilaatikoita ja sanomalehtiä. hyödynnetään askartelussa. Meduusojen tilasta sammutetaan valot pois, kun emme ole paikalla. Meduusoissa tutustutaan eri kulttuureihin ja katsomuksiin juhlien ja arjen tapahtumien avulla. Teemme yhteistyötä Haminan evankelisluterilaisen seurakunnan kanssa osallistumalla mukaan seurakunnan järjestämiin katsomuskasvatustuokioihin ja esiopetukselle/varhaiskasvatukselle suunnattuihin tapahtumiin perheen vakaumuksia kunnioittaen.

2.8.2024

Tutkin ja toimin ympäristössäni:

Meduusojen toimintaympäristö muokataan niin, että se tarjoaa lapselle mahdollisuuksia havainnoida ja oppia. Teemme paljon retkiä lähiympäristöön, liikumme luonnossa ja tutkimme ympärillä näkyviä asioita. Lapsille annetaan mahdollisuus pohtia asioita ja esittää kysymyksiä. Matemaattisia taitoja kehitetään päivittäin ns. arjen matematiikan avulla. Laskemme, kuinka monta lasta on paikalla, monta lasta on kussakin pienryhmässä, kuinka monta lasta tänään puuttuu jne. Toimintaa suunnitellaan niin, että lapsilla on mahdollisuus luokitella, ratkaista, vertailla ja asettaa asioita järjestykseen. Matemaattisten taitojen opetteluun kiinnitetään luomiota lasten lukujonotaitojen kehittymiseen. Ryhmässä mitataan asioita mm. kehonosilla ja erilaisilla mittausvälineillä. Kalenterihetkellä harjoitellaan ajan käsitteitä kuten tänään, eilen, huomenna sekä tutkimme vuoden kulkua. Lapsia opetetaan huolehtimaan ympäristöstä ja sen viihtyisyydestä.

2.8.2024

Kasvan ja kehityn:

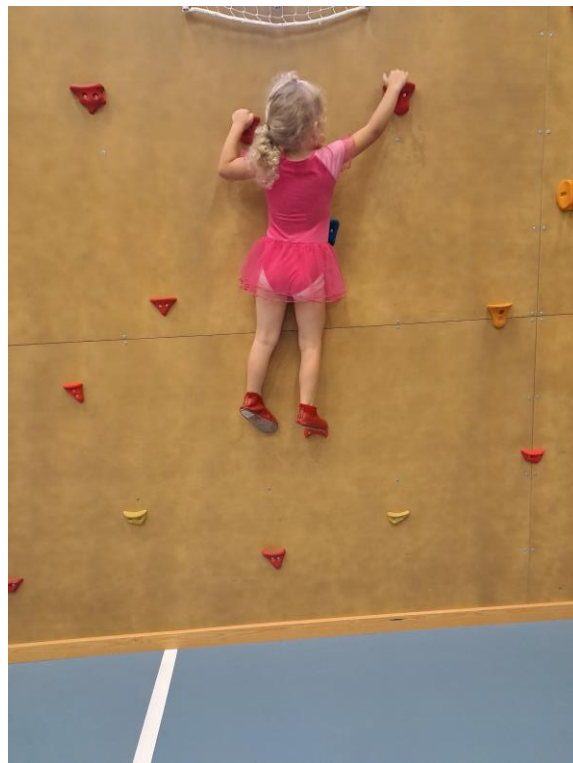
Meduusoilla on jumppasalivuoro kaksi kertaa viikossa. Toinen on lasten suunnittelema hetki ja toinen aikuisten ohjaama liikuntahetki. Toimintaa ja pöytätehtäviä tauotamme pienillä liikuntatuokioilla. Lapset voivat esim. käydä hyppimässä trampoliinilla pöytätehtävien välissä. Liikuntatoimen kanssa yhteistyössä järjestämme lapsille uimakoulun Haminan uimahallissa. Talvella käymme hiihtämässä, luistelemassa ja mäenlakussa. Syksyllä ja keväällä harjoittemme pyöräilytaitoja koulun pihalla ja kentällä. Eskareiden kanssa teemme pieniä pyöräretkiä keväällä lähiympäristöön.

2.8.2024

Ruokailutilanteissa harjoittemme lasten kanssa hyviä ruokailutapoja ja terveyttä edistävää ruokailua. Opettelemme oikeanlaista lautamallia. Meduusoissa pidämme erilaisia teemapäiviä esim. sadonkorjuu. Joka aamu Meduusojen ryhmässä alkaa yhteisellä ohjatulla liikuntatuokiolla ulkona. Liikkumista toteutamme monipuolisissa ympäristöissä; kentillä, pihoilla, metsissä, salissa, lumella ja jäällä.

Meduusojen ryhmässä kiinnitämme huomiota sosiaalistaitojen kehittymiseen ja harjoittemme toisten huomioon ottamista. Pienryhmissä harjoittemme oman vuoron odottamista ja toisten kunnioittamista.

2.8.2024

2.6 Kasvun ja oppimisen tuki

Lapsen kasvun ja oppimisen tuen kolme tasoa ovat yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Tukimuotoja ovat esimerkiksi osa-aikainen erityisopetus, samanaikaisopetus, pienryhmätoiminta, tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä erityiset apuvälineet. Tukimuotoja voi käyttää kaikilla tuen tasoilla sekä yksittäin että samanaikaisesti toisiaan täydentävästi. Lapsen saaman tuen tulee olla joustavaa, pitkäjänteistä, tavoitteellista ja tuen tarpeen mukaan muuttuvaa. Tukea annetaan niin kauan sekä sen tasoisena ja muotoisena, kuin se on kunkin lapsen kohdalla tarpeellista. Esiopetuksen opettaja arvioi lapselle annettavien tukimuotojen tarpeellisuutta ja riittävyttä yhdessä varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa aina tarvittaessa ja vähintään puolen vuoden välein.

Kasvun ja oppimisen tukeminen merkitsee aina yhteisöllisiä ja oppimisympäristöihin liittyviä ratkaisuja sekä lasten yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Huomiota kiinnitetään erityisesti esteettömyyteen, oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen tunnistamiseen. Opettajien, erityisopettajien, esiopetuksen muun henkilöstön sekä muiden ammattihenkilöiden monialainen yhteistyö lasten tuen tarpeen havaitsemisessa sekä tuen suunnittelussa ja toteuttamisessa on tärkeää. Yhteistyöhön kulloinkin osallistuvat ammattihenkilöt harkitaan tapauskohtaisesti.

Tuen portaat:

Yleinen tuki

Tehostettu tuki

Erityinen tuki

Opiskeluhoolto

(erillinen yhteisöllinen opiskeluhooltosuunnitelma, opiskeluhooltoryhmän tapaamiset)

2.8.2024

Meduusojen ryhmässä huomioidaan lasten tuen tarpeita päivittäin. Aikuiset tekevät puheterapia harjoituksia puheterapeutin ohjeiden mukaisesti päivittäin. Lisäksi luemme ryhmässä paljon satuja ja pidämme säännöllisesti suujumppaharjoituksia. Ryhmässä on aikuisten lisäresursseja noin 2 krt viikossa, jolloin saamme jaettua pienryhmät vieläkin pienempiin ryhmiin. Toiminta jaetaan kolmeen pienryhmään ja ryhmä työskentelee rauhallisessa ympäristössä. Toimintaa tauotetaan ja lapsille tarjotaan tarvittaessa aistileluja käsiin näplättäväksi. Piirrostaulua käytetään ensin- sitten hahmottamiseen. Keskittymisen tueksi käytämme pöytäsermejä. Yhteistyö perheen kanssa on päivittäistä. Tuen tarpeet kirjataan ylös lapsen vasuun/leopsiin. Vasuja ja leopseja päivitetään säännöllisesti.

Pedagoginen oppimisympäristö

Meduusojen ryhmässä on kaksi erillistä huonetta ja lisäksi eteistila. Välillä voimme käyttää koulun eteistilaa esimerkiksi puheterapia harjoituksen aikana. Jokaisella pienryhmällä on oma tilansa toiminnalle. Toiminnassa käytämme hyödyksi paljon lähiympäristöä ja piha-aluetta. Koulun jumppasalia pystymme hyödyntämään kaksi kertaa viikossa. Esikoululaisille on järjestetty oma oppimistila muiden (viskareiden) levon aikana. Oma rauhaa ja tilaa järjestetään esim. tekemällä lapsille rauhoittumispesä patjojen avulla sekä jakamalla toimintaa niin, että toiset lapset ovat sisällä ja toiset ulkona. Eskarit saavat tehdä omassa rauhassa tehtäviä, kun 5-vuotialla on lepoetki.

2.8.2024

2.7 Pedagoginen havainnointi ja dokumentointi - on jokaisen tiiminjäsenen vastuulla (MIKSI?)

Meduusojen ryhmässä lapsia havainnoidaan päivittäin. Havainnoista keskustellaan henkilökunnan kesken joka viikko pidettävässä tiimipalaverissa. Havainnot kirjataan havaintovihkoon.

Jokaiselle lapselle tehdään toimintakauden alussa varhaiskasvatus/esiopetussuunnitelma. Näitä asiakirjoja täydennetään toimintakauden aikana. Vasun/Leopsin yhteydessä on lasten haastattelulomake, joka täytetään jokaisen lapsen kanssa. Käytössä on kasvunkansiot, jonne lapset keräävät omia töitään. Lapsien toimintaa valokuvataan ja dokumentoidaan päivittäin. Lasten valokuvat lähetetään tinyapp sovelluksen välityksellä huoltajille.

2.8.2024

3..Arviointi ja kehittäminen

Arvioinnin avulla suunnitellaan ja kehitetään opetusta sekä tuetaan kunkin lapsen hyvinvointia, kasvua ja oppimista. Lapsikohtaiseen esiopetuksen oppimissuunnitelmaan kirjataan yhteistyössä vanhempien kanssa kutakin lasta koskevat opetuksen tavoitteet. Tavoitteet voivat liittyä esimerkiksi oppimisvalmiuksien tukemiseen, oppimisen tai sosiaalisten taitojen vahvistamiseen. Lapsesta saatavan tiedon keruussa käytetään hyödyksi myös lapsen omia sekä aiemman varhaiskasvatuksen henkilöstön tekemiä havaintoja ja ajatuksia. Jatkuvan havainnoinnin, dokumentoinnin ja lasten ja vanhempien palautteen avulla toimintaa kehitetään ja muokataan yhä paremmin kutakin lasta ja lapsiryhmää palvelevaksi kokonaisuudeksi.

Lapsia ohjataan myös itsearviointiin. Lapsille sanoitetaan ja tehdään näkyväksi heidän vahvuuksiaan ja tuetaan heitä asioissa, joita vielä opetellaan. Lapsille annetaan rohkaisevaa ja kannustavaa palautetta, jotta kukin lapsi voi havaita edistymistään. Tämä rakentaa lasten myönteistä käsitystä itsestään oppijana. Opetuksen järjestämisen kannalta olennaiset tiedot kunkin lapsen esiopetuksen aikaisesta työskentelystä sekä kasvun ja oppimisen etenemisestä siirretään lapsen tulevan ensimmäisen luokan opettajan tietoon tiedonsiirtopalaverissa.

Esiopetuksen henkilöstö tekee lisäksi jatkuvaa, tavoitteellista itsearviointia ylläpitääkseen esiopetuksen laatua sekä kehittääkseen sitä edelleen. Tämä itsearviointi on esiopetuksen laadun ylläpitämisen ja kehittämisen ehto. Arviointia varten kerätään havaintoja ja tarkoituksenmukaista tietoa lapsista sekä palautetta lasten vanhemmilta. Lisäksi esiopetuksen henkilöstön ja esimerkiksi varhaiskasvatuksen erityisopettajan kesken käydään säännöllisiä pedagogisia keskusteluja toiminnan kehittämiseksi. Lisäksi kaikki Virolahden kunnan esiopetuksen opettajat kokoontuvat säännöllisesti toimintavuoden aikana suunnittelemaan ja arvioimaan toimintaa ja sekä laadittua toimintasuunnitelmaa.

2.8.2024

Kiireettömälle pedagogiselle arvioinnille, suunnittelulle ja yhteiselle pohdinnalle järjestetään aikaa säännöllisesti myös arjessa. Havaintojen läpi käymisen, arvioinnin, kehittämisen ja suunnittelun mahdollistavia rakenteita Virolahden kunnan varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa ovat:

- erillisissä tiimi-, ryhmä- ja työyhteisöpalaverissa, jotka käydään erillistä palaverirunkoa noudattaen ja palaveri dokumentoiden
- vuosittaisissa koko henkilöstön suunnittelu- ja arviointitapaamisissa
- moniammatillisissa yhteistyö- ja kehittämispalaverissa sekä
- kehityskeskusteluissa.

3.1 Toiminnan arvioinnin ja suunnitelmallisuuden toteutuminen esiopetusryhmässä

Meduusojen henkilökunta suunnittelee toimintaansa aktiivisesti ottaen huomioon lasten toiveet, kiinnostuksen kohteet ja aloitteet. Viikkosuunnitelman alustava ruoko laaditaan tiimipalaverissa. Päivän suunnitelmia muokataan tarvittaessa. Toiminnan arviointi ja kehittäminen tapahtuu myös tiimipalaverissa kerran viikossa. Opetuksen tavoitteet näkyvät varhaiskasvatussuunnitelmista/esiopetussuunnitelmista. Ryhmällä myös ryhmävasu/leops käytössä.

Vanhemmille järjestetään toimintakauden alussa vanhempainilta, missä kysellään vanhempien toiveita kuluvalle toimintakaudelle. Lapsilta kysellään palautetta päivästä päivän päätöksen yhteydessä. Käytössä peukut ja hymy/surunaama kortit.

Vähintään joka toinen vuosi kauden lopussa perheille lähetetään asiakaskyselyt kuluva toimintakaudesta.

2.8.2024

2.8.2024

3. Yhteistyö ja lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmaprosessi

Yhteistyön tavoitteena on, että esiopetus, muu varhaiskasvatus ja perusopetus muodostavat johdonmukaisen, lapsen kasvua ja oppimista tukevan jatkumon. Yhteistyöllä varmistetaan esiopetuksen laatua sekä vahvistetaan lasten ja huoltajien osallisuutta. Yhteistyötä kehitetään ja arvioidaan yhdessä opetuksen järjestäjän johdolla.

Esiopetuksen henkilöstö tekee yhteistyötä sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön kanssa lasten hyvinvoinnin, kasvun ja oppimisen tukemiseksi. Lasten kasvun ja oppimisen tuen sekä esiopetuksen oppilashuollon käytäntöjä arvioidaan ja kehitetään monialaisessa yhteistyössä. Esiopetuksen henkilöstön yhteistyöllä lähiympäristön toimijoiden kanssa edistetään oppimisympäristöjen monipuolisuutta. Näin lasten oppimisympäristöt avautuvat ympäröivään yhteisöön ja maailmaan.

Yhteistyö huoltajien kanssa alkaa rakentua heti ensimmäisestä kohtaamisesta lähtien. Tavoitteenamme on jatkuvasti kehittää yhteistyötapoja ja omalta osaltamme vahvistaa luottamusta huoltajien ja esiopetuksen henkilöstön välillä panostamalla jokaiseen kohtaamiseen. Huoltajien kanssa keskustellaan lapsen kasvun ja oppimisen tavoitteista sekä oppimisen ja kehityksen etenemisestä. Keskusteluja käydään päivittäisissä kohtaamisissa, eri viestintävälineitä hyödyntäen sekä lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman laadinta- ja arviointipalaverissa, jotka pidetään syksyllä ja keväällä. Yhteisen kielen puuttuessa käytetään keskusteluissa tarpeen mukaan tulkkia yhteisymmärryksen ja tasavertaisuuden takaamiseksi.

4.1 Yhteistyö huoltajien kanssa ja lapsen vasun laadinta prosessi

Lasten huoltajien kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä lasten asioihin liittyen. Huoltajien kanssa käydään keskusteluja lapsen kasvusta, oppimisen tavoitteista ja oppimisen ja kehityksen etenemisestä. Jokaiselle lapselle laaditaan varhaiskasvatus/esiopetussuunnitelma yhdessä huoltajien kanssa. Keskusteluja huoltajien kanssa käydään päivittäisissä kohtaamisissa sekä eri viestintävälineitä hyödyntäen. Mikäli oman ryhmän aikuisia ei ole lasta hakiessa paikalla niin kuulumiset kirjataan erilliselle kuulumispaperille, josta toisen ryhmän aikuiset voivat lukea ja kertoa kuulumiset huoltajille.

2.8.2024

4.2 Moniammatillinen ja monialainen yhteistyö

Toimintakauden alussa varhaiskasvatuksen erityisopettaja on ollut mukana varhaiskasvatuksen oppimissuunnitelmien/esiopetussuunnitelmien laatimisessa tuen lasten osalta. Yhdessä hänen ja perheen kanssa olemme laatineet tavoitteet toimintakaudelle vasu- ja leops keskusteluissa.

Meduusojen ryhmä saa lisäresursseja ryhmään noin 1–2 krt viikossa. Näinä päivinä pystymme jakamaan pienryhmät vieläkin pienempiin ryhmiin. Viikoittain pidämme suujumppa- ja puheen kehitystä tukevia harjoituksia pienryhmissä.

Yhteistyötä tehdään säännöllisesti puheterapeutin kanssa, joka vierailee kerran viikossa päiväkodilla/esiopetuksessa. Häneltä saamme tehtäviä ja vinkkejä puheen- ja kielenkehityksen harjoituksiin. Tarvittaessa olemme yhteistyössä neuvolan, perheneuvolan, hyvinvointialueen ammattilaisten kanssa. Yhteistyö alakoulun kanssa on myös tiivistä.

4. Toimintakauden teemat ja tapahtumat

Meduusojen toiminta on yhteisöllistä ja oppiminen erilaisissa ryhmissä tapahtuvaa. Leikissä ja yhteisessä toiminnassa lapset saavat tuoda näkemyksiään ja ideoitaan esiin, näkevät ehdotustensa toteutuvan, neuvottelevat ja ratkaisevat aikuisen avustuksella eteen tulevia tilanteita. Lapset saavat kokemusta vaikuttamismahdollisuudesta, mikä vahvistaa toimintaan sitoutumista. Koko päiväkodin yhteisiä tapahtumia ja toimintaa järjestetään ympäri toimintakauden.

Kasvatusyhteistyö on myös huoltajien keskinäistä vuorovaikutusta. Kauden aikana järjestämme yhteisiä tapahtumia, jotta perheet voivat verkostoitua ja tutustua toisiinsa paremmin, myös henkilöstö tulee tutummaksi.

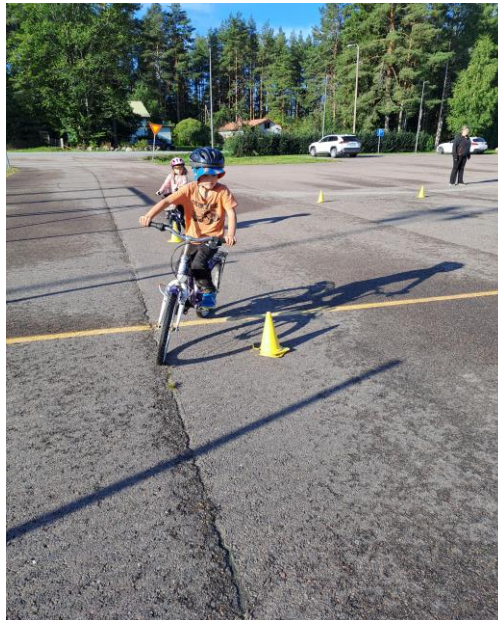
2.8.2024

5.1 Ryhmän teemat, juhlapäivät ja tapahtumat

Meduusojen kauden pääteema on kaveruus, ryhmäytyminen ja me hengen luominen.

Meduusojen juhlia ja tapahtumia:

- vanhempainilta ja lasten urheilukisat
- taidenäyttelyn avajaiset
- halloween juhlat
- uimakoulu Haminan uimahallissa
- pikkujoulut opiskelijatyönä
- joulujuhla yhdessä koulun kanssa (tonttupolku)
- 100 päivää juhlat
- ystävänpäivä läheisille
- vappujuhlat
- retket bunkkereihin ja Harjun oppimiskeskuksen alueelle
- eskareiden pyöräretket lähiympäristöön
- kävelyretket lähiympäristöön.
- kevätjuhla

2.8.2024